

Handläggare
Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2021-08-24, p. 8

Revidering av Stockholms stads EU-policy

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2021/216

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Justera beslutet omedelbart

Anna Hadenius
FörvaltningschefMikael Nyberg
Avdelningschef

Bakgrund

Beslut som fattas på EU-nivå har en stor inverkan på kommuners verksamhet och utveckling och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har beräknat att i genomsnitt 60 procent av de ärenden som behandlas av stadens kommunfullmäktige påverkas direkt eller indirekt av EU-beslut.

Sett till miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden så har EU stor påverkan även där; dels i form av bindande påverkan genom direkt verkande EU-förordningar och EU-direktiv som införlivas i svenska lagar, förordningar och föreskrifter, dels genom icke-bindande påverkan såsom strategier, fonder och riktlinjer.

Stora delar av den svenska miljölagstiftningen som påverkar miljö- och hälsoskyddsnämnden härstammar från EU-direktiv och rekommendationer. Exempelvis har EU rättslig påverkan när det gäller luftkvalitet, badvattenkvalitet, yt- och grundvatten, omgivningsbuller, områdesskydd, kemikalier, avfall, miljötillsyn, miljöinformation och upphandling av varor och tjänster. De flesta regler som berör livsmedelskontroll består av direkt verkande EU-förordningar. Även inom exempelvis energiområdet har EU stor påverkan på Sverige och Stockholm, och därigenom också en påverkan på bland annat möjligheten att nå stadens mål.

Mot denna bakgrund antog kommunfullmäktige i april 2013 Policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna – positionspaper om EU, staden och stockholmarna (dnr 024-2011/2011). Denna reviderades 2016 då Stockholms stads EU-policy (dnr 171-1890/2015) antogs. Policyn är utformad för att komplettera stadens övergripande mål och inriktning för det internationella arbetet vilka redogörs i den internationella strategin (dnr 171-482/2016).

Kommunfullmäktige gav i samband med antagandet av policyn berörda nämnder, däribland miljö- och hälsoskyddsnämnden, i uppdrag att utarbeta verksamhetsspecifika riktlinjer som fastslår den övergripande linjen för hur EU-policyfrågor drivs. Senast reviderad version av miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete antogs i miljö- och hälsoskyddsnämnden vid nämndens sammanträde i november 2017 (dnr 2017-16579).

Det nu remitterade förslaget till reviderad EU-policy för Stockholms stad förtydligar hur den europeiska lagstiftningsprocessen ser ut, Stockholm stads möjlighet att påverka denna samt hur staden ska arbeta för att få genomslag för identifierade ståndpunkter. Kopplingar till stadens övergripande mål har uppdaterats och förtydligats. Revideringen syftar till att skapa ett långsiktigt hållbart styrdokument för staden.

Ärendet

I det reviderade förslaget till EU-policy lyfts tre principer som ska vägleda stadens EU-arbete. Dessa principer bryts också ned i punktsatser för att tydliggöra den position som staden ska driva;

1. Staden ska verka för att beslut inom EU fattas så nära medborgarna som möjligt.
 - EU bör fokusera sina insatser på de områden där unionspolitik har ett mycket tydligt mervärde jämfört med kommunala eller nationella beslut.
2. Staden ska verka för att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd.
 - EU:s politik bör bygga på omfattande konsekvensbedömningar och samråd som belyser förslagets påverkan på EU:s storstäder
 - EU bör säkerställa att lagstiftningen är väl samordnad och att eventuella korskopplingar tydliggörs
 - EU bör lagstifta endast om det är absolut nödvändigt för att uppnå de eftersträlvade målen. Frivilliga

initiativ bör alltid föredras framför nya EU-lagar.
Om EU lagstiftar bör direktiv som huvudregel
föredras framför förordningar.

3. Staden ska verka för ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart, samt demokratiskt och innovativt EU.
 - EU bör satsa på forskning och innovation.
 - EU bör arbeta för en välfungerande inre marknad.
 - EU bör genomgående beakta storstädernas potential att driva en hållbar utveckling.
 - EU bör ha hög ambitionsnivå inom miljö- och klimatpolitiken som ligger väl i linje med Parisavtalets 1,5 graders mål.
 - EU bör främja jämställdhet och de mänskliga rättigheterna, samt motverka alla former av diskriminering.

Det nu remitterade förslaget till policy bygger i allt väsentligt på den tidigare policy som antogs av kommunfullmäktige år 2016, men den reviderade versionen har framför allt anpassats i syfte att bättre överensstämna med stadens övergripande mål. De tre principerna är i stort desamma, om än något omformulerade och omdisponerade. Det reviderade dokumentet redovisar också tydligare hur den europeiska lagstiftningsprocessen ser ut, samt hur staden lämpligast bör rikta sina påverkansinsatser.

Samverkan, både nationellt och internationellt genom olika nätverk och organisationer, lyfts fram som centralt för möjligheten att få gott genomslag i påverkansarbetet.

Policyn redovisar också ansvarsfördelningen inom staden, och kravet på nämndspecifika riktlinjer för EU-policyarbete kvarstår.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden påverkas i hög grad av EU-lagstiftning, och därför är det angeläget att staden bedriver ett proaktivt påverkansarbete. Miljö- och hälsoskyddsnämnden genom miljöförvaltningen är redan idag aktiva i ett flertal europeiska nätverk, däribland Eurocities där förvaltningen innehar delat ordförandeskap i en av arbetsgrupperna under miljöforumet, och mobilitetsnätverket POLIS. Finansiering från EU:s fonder och program möjliggör ett proaktivt miljöarbete där spetsteknik och innovativa lösningar kan testas, för att sedan underlätta en bredare implementering.

Staden som helhet är betjänt av ett medvetet och aktivt påverkansarbete mot EU:s institutioner, och en väl formulerad EU-policy kan stärka förvaltningars och bolags arbete för att ge ett bättre genomslag både vad gäller påverkansarbete men också avseende finansieringsmöjligheter. Att policyn lyfter fram vikten av att ge tidiga inspel i lagstiftningsprocessen är nödvändigt och välkommet.

Förvaltningen anser att den nu föreslagna EU-policyn har förbättrats i sin tonalitet, med en ökad tydlighet kring var det finns mervärden avseende gemensamma europeiska initiativ och lagstiftning. Det är dock fortsatt viktigt att framhålla att direktiv är att föredra framför förordning, vilket också framgår av policyn. Förvaltningen ställer sig också positiv till att vikten av samordning av EU:s lagstiftning nu tydligare lyfts fram, för att tydliggöra eventuella korskopplingar.

Tydligare fokus läggs också på samverkan i den reviderade EU-policyn, och vikten av samverkan både nationellt och internationellt för att nå stadens mål. För att kunna driva ett fullgott påverkansarbete är det viktigt med ökad dialog även mellan nationell och lokal nivå. Även inom staden är en välfungerande samverkan mellan förvaltningar och bolag central för att nå välavvägda ställningstaganden och därigenom goda resultat.

Det är också glädjande att det reviderade förslaget till EU-policy nu lägger mer fokus på vikten av innovation, samt att kopplingen till Parisavtalets mål är tydligare.

Bilagor

1. Stockholms stads EU-policy
2. Stockholms stads EU-policy – Revidering 2021, tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen